02/03/2019

Στο σφυρί ο όρκος με την υπογραφή του Θ. Κολοκοτρώνη

/ Επικαιρότητα

ΜΕΓΑΛΟ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ προσεχής δημοπρασία σπανίων βιβλίων, χειρογράφων, ἐγγράφων καί χαρακτικῶν τοῦ Οἴκου «Βέργος». Περιλαμβάνει ἔργα ξένης λογοτεχνίας, νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, λεξικά, ἐφημερίδες καί περιοδικά, ἔργα ἀρχαίων συγγραφέων, χειρόγραφα, ναυτικά καί στρατιωτικά βιβλία, εἰκονογραφημένες ἐκδόσεις, σχέδια καί ὑδατογραφίες, χαρακτικά τοῦ 19ου αἰῶνος, λαϊκές λιθογραφίες καί ἀφίσες, νεοελληνικά χαρακτικά.

Ξεχωρίζει ὁ ὅρκος τοῦ Κολοκοτρώνη μέ τήν ὑπογραφή του («θεόδορος κολοκοτρόνης») καί τίς ὑπογραφές τῶν μελῶν τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας («ἀσημάκης φωτήλας ἀντιπρόεδρος», «†ὁ Κορίνθου Κύριλλος», «πρωτοσύγκελλος ἀμβρόσιος [φραντζῆς]», «ὁ Ἀρχ. Γρηγόριος Δικαῖος», «Ἀναγνώστης παπαγιανακόπουλος [δεληγιάννης]», «Γεώργιος μπάλμπογλης» καί 11 ἄλλοι), οἱ ὁποῖοι ὁρκίζονται νά ἐνεργήσουν ἀπό κοινοῦ γιά τή σωτηρία τῆς πατρίδας καί νά ἀφήσουν κατά μέρος τά προσωπικά τους συμφέροντα.

Ὁ ὅρκος ἔχει ἡμερομηνία «Τρίπολη, 16 Ὀκτωβρίου 1822» καί δημοσιεύθηκε τό 1856 ἀπό τόν Ἰ. Θ. Κολοκοτρώνη στά Ἑλληνικά ὑπομνήματα, ἐπιστολές καί

ἔγγραφα σχετικά μέ τήν ἑλληνική ἐπανάσταση ἀπό τό 1821 μέχρι τό 1827.

«Ἐπειδή ἀπό τήν προσήλωσίν μας εἰς τά ἰδιαίτερα συμφέροντα, καί ἀπό τά δεσποτικά μερικῶν φρονήματα, τά πράγματα τῆς Πατρίδος κατήντησαν εἰς ἐλεεινήν κατάστασιν, καί κατεξεσχίσθη ἡ Πατρίς εἰς τρόπον, ὁποῦ ἐκ τούτου προφανῶς ἐπαπειλεῖται ταχύς ὁ τέλειος ἀφανισμός τοῦ ἔθνους μας, ἄν δέν τόν προλάβωμεν.

Ἐπειδή ἡ ἀδυναμία καί ἀνικανότης μας εἰς τό νά κρατῶμεν ἕνα τοιοῦτον πόλεμον, μᾶς κάμνει νά ἐλπίζομεν ἔλεος, καί ὑπεράσπισιν ἀπό τήν εὐσπλαγχνίαν τῆς Εὐρώπης, τοῦ ὁποίου δέν θέλει ἀξιωθῶμεν, ἄν δέν φανῶμεν καθ' ἡμᾶς αὐτούς ἄξιοι τούτου. Ἐπειδή ὁ ἐχθρός εἰς τόν ὁποῖον ἀνθιστάμεθα εἶναι δυνατός καί μέ πολλά καί δυνατά μέσα, καί ἡμεῖς νά ἐξισωθῶμεν μέ αὐτόν δέν ἠμποροῦμεν ἀλλέως, εἰ μή μέ τήν δύναμιν τῆς σφικτῆς ἑνώσεως καί ὁμονοίας μας καί τῆς ἀποφάσεώς μας. Διά ταῦτα συνελθόντες ἡμεῖς οἱ συνιστῶντες τήν Γερουσίαν τῆς Πελοποννήσου, καί ὁ Ἀρχιστράτηγος αὐτῆς Θ. Κολοκοτρώνης, καί συσκεψάμενοι σπουδαίως, περί τοῦ πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀπαντηθῇ ὁ κίνδυνος καί νά διορθωθοῦν τά πράγματα ἀφ' ὅ,τι κατήντησαν, ἐκρίναμεν ἀναγκαιότατον ἕνα στενόν ἀδελφικόν ἔνορκον σύνδεσμον ὅλων τῶν ἐχόντων ἐπιῤῥοήν εἰς τήν Πατρίδα. Καί λοιπόν ὅσοι εὑρέθημεν ἐπί τοῦ παρόντος ἀπεφασίσαμεν αὐτοπροαιρέτως καί Ὁρκιζόμεθα ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας τριάδος τοῦ ἑνός ὑψίστου θεοῦ, καί τῆς φιλτάτης ἡμῶν Πατρίδος, καί εἰς τήν συνείδησιν καί τήν τιμήν μας. Αον.

Τό πρώτιστον ἀποτέλεσμα τοῦ Ὅρκου καί τοῦ ἀδελφικοῦ καί πατριωτικοῦ δεσμοῦ μας νά σταθῇ τό νά προσπαθήσωμεν νά ἐξομαλίσωμεν μέ τόν πλέον εὔλογον καί σύντομον τρόπον τάς διχονοίας καί τάς ἐσωτερικάς ταραχάς αἱ ὁποῖαι ἤδη κατασπαράσσουν τήν πατρίδα, καί διά τάς ὁποίας κινδυνεύει τό πᾶν τῆς Ἑλλάδος. Βον. Νά συνενωθῶμεν ἥ τε Γερουσία καί ὁ Ἀρχιστράτηγος μετά τῶν ἐπιῤῥοήν ἐχόντων παρ' αὐτόν στρατιωτικῶν, καί νά συνεργῶμεν ἀκαταπαύστως διά τό γενικόν συμφέρον, ὁδηγούμενοι ἀπό μόνα, τόν Πατριωτισμόν καί τήν Δικαιοσύνην, νά θυσιάσωμεν ὅλα τά μερικά μας συμφέροντα, καί νά μή φρονῶμεν ἄλλο, νά μήν πνέωμεν παρά τά δίκαια τῆς Πατρίδος, ἕκαστος εἰς τό ὁποῖον προσεκλήθη ὑπούργημα. […] Εον.

Ἄν τις ἡμῶν μέχρι τέλους φανῇ ἐπίορκος ἤ ἀπατεών, ἤ ἐνάντιος εἴς τι τῶν ἀνωτέρω κοινωφελῶν, ἐνόρκων, καί ἀμοιβαίων ὑποσχέσεών μας, οἱ λοιποί θέλει τόν κατατρέχωμεν καί εἰς αὐτήν του τήν ζωήν. Ταῦτα πάντα ὀρκιζόμεθα ἀπαραβιάστως, ἀπό μόνην τήν ἀγάπην τῆς πατρίδος κινούμενοι νά φυλάξωμεν ἀπαραβάτως, καί ποτέ νά μή φρονήσωμεν ἤ ἐνεργήσωμεν διαφορετικά, εἰ μή πρός τό συμφέρον τῆς Πατρίδος, ἴσως δυνηθῶμεν μέ τήν βοήθειαν τοῦ θεοῦ, καί τήν καλήν μας πολιτείαν, καί νά τήν σώσωμεν…» ἀναφέρει ὁ ὅρκος.

Ἡ τιμή ἐκτιμήσεως τοῦ ἐγγράφου εἶναι 8.000-12.000 εὐρώ.

Ἐπίσης, ξεχωρίζει μία δισέλιδη ἐπιστολή τοῦ Κολοκοτρώνη πρός τόν στρατηγό Δημήτριο Πλαπούτα στό Ναύπλιο. Ἡ ἐπιστολή φέρει τήν ὑπογραφή τοῦ Κολοκοτρώνη («θ. Κολοκοτρόνης») καί ἔχει ἡμερομηνία «Τετέμπεη, 24 Φεβρουαρίου 1823». Προσφωνεῖ τόν Πλαπούτα «Γενναῖε στρατηγέ καί φρούραρχε! σέ ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς – τόν γενναῖον τόν εὔχομαι πατρικῶς – τόν κύρ πούκουραν ἀσπάζομαι» καί τοῦ ἐφιστᾶ τήν προσοχή νά «ἐπαγρυπνῇς εἰς τάς φρουράς, καί εἰς τά λοιπά ἀναγκαῖα – καί φυλάττου μή συγχωρήσῃς ποτέ, καί ἔμβουν μέ μιάν φοράν περισσότεροι ἀπό τέσσαρους ἀνθρώπους εἰς τῆς τάπιαις – κάμε τά μάτια τέσσαρα καί ἐπαγρύπνει εἰς ὅλα». Ἐάν, δέ, ὑπάρξουν ἐπαναστάτες, τότε «θά κινηθῶ ἐναντίον τους μέ πολλήν δυσαρέσκειαν…». Ἡ τιμή ἐκτιμήσεως τῆς ἐπιστολῆς εἶναι 3.000-4.000 εὐρώ.

Δημοπρατεῖται, ἐπίσης, ἕνας σπάνιος γεωγραφικός πίνακας τῆς Εὐρώπης, στά ἑλληνικά, ὁ ὁποῖος ἐξεδόθη τό 1801 στήν Βιέννη ἀπό τόν Ἀρχιμ. Ἀνθιμο Γαζῆ τοῦ ἀπό Μηλιῶν τοῦ Πηλίου Ὄρους, χάριν τῶν φιλομαθῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους καί ὁ ὁποῖος μᾶς εἶναι γνωστός ἀπό τό ἀντίτυπο τῆς συλλογῆς Δ. Ποστολάκα (ἀπό τό 1839 στήν Ἐθνική Βιβλιοθήκη). Πρόκειται γιά ἕναν μεγάλο χαλκόγραφο χάρτη, συντηρημένο μέ μικρές φθορές σέ ὁλόκληρη τήν ἐπιφάνεια. Εἶναι χαραγμένος ἀπό τόν K. Schindelmayer και τά περιγράμματα εἶναι χρωματισμένα μέ τό χέρι.

Τό χαρτογραφικό ἔργο τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ ξεκίνησε τό 1800 μέ τήν ἔκδοση δύο πολύ σημαντικῶν γιά τήν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς χαρτογραφίας χαρτῶν: ἑνός χάρτη τῆς Ἑλλάδος πού βασίσθηκε στή Χάρτα τοῦ Ρήγα («Πίναξ γεωγραφικός τῆς Ἑλλάδος») καί ἑνός παγκόσμιου χάρτη στόν τύπο τῶν κυκλικῶν ἀπεικονίσεων τῶν δύο ἡμισφαιρίων («Ἄτλας ἤ χάρτης περιέχων καθολικούς γεωγραφικούς πίνακας τῆς ὑδρογείου σφαίρας»). Καί οἱ δύο τυπώθηκαν σέ 4 φύλλα καί εἶναι σήμερα ἐξαιρετικά σπάνιοι (ὁ πρῶτος σώζεται σέ 8 ἀντίτυπα καί ὁ δεύτερος σέ 2 μόνο). Η τιμή ἐκτιμήσεως εἶναι 15.000-20.000 ευρώ.

Περιορισμένη σέ 300 ἀριθμημένα ἀντίτυπα –ὅλα μέ τήν ὑπογραφή τοῦ συγγραφέως– εἶναι ἡ «Ὀδύσεια» τοῦ Νίκου Καζαντζάκη, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται στά πρός δημοπράτηση ἀντικείμενα. Ἀποτελεῖται ἀπό 835 σελίδες, ἔχει μικρό σχίσιμο στόν ψευδότιτλο καί φέρει τήν ἡμερομηνία «Ἀθήνα, Πυρσός, 1938». Ἔχει λυτό φύλλο μέ παροράματα, ἀντίτυπο μέ ἰδιόχειρη ἀφιέρωση («Τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου καί μεγάλου πεζογράφου μας Στράτη Μυριβήλη / 1-1-39 Ν. Καζαντζάκης»). Ἡ τιμή ἐκτιμήσεως εἶναι 1.200-1.600 εὐρώ. Ἔγγραφο μίας σελίδος πού φέρει τήν ὑπογραφή τῆς βασίλισσας Ἀμαλίας («Ἀμαλία») ἀφορᾶ τόν ἀτμοδρόμωνα «Ἀμαλία» [ΙΙ] πού κατασκευάσθηκε στά ναυπηγεῖα Pitcher (1859-1861).

Ἔχει χρονολογία « Ἀθήνα, 30 Αὐγούστου 1858) καί ἐκτιμᾶται στά 400-600 εὐρώ. Φέρει λιθόγραφη ἐπικεφαλίδα («ΟΘΩΝ / ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ / ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ») καί προσυπογράφει ὁ ὑπουργός Ναυτικῶν Ἀθανάσιος Ἀ. Μιαούλης. «Ὑπ’ ὄψιν ἔχοντες τά παρά τῶν Βουλῶν ψηφισθέντα πρός ναυπήγησιν πλοίων ποσά, ἐπί τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπί τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καί διατάττομεν. Ἐπιτρέπομεν εἰς τόν εἰρημένον Ὑπουργόν νά παραγγείλῃ εἰς Ἀγγλίαν τήν κατασκευήν Ἀτμοδρόμωνος ἑλικοφόρου ξυλίνου, δυνάμεως 200 ἕως 300 ἵππων…».

Ἡ «Βρύση στή Θήβα» καί ἡ «Ἁγία Τριάδα Πεντέλης» τοῦ Νικηφόρου Λύτρα (1832-1904), ἡ «Κωνσταντινούπολη» τοῦ Αἰμιλίου Προσαλέντη, ἡ «Ἀθήνα» τοῦ Πάρι Πρέκα (1926-1999), ἡ «Σύνθεση» τοῦ Ἀλέξη Ἀκριθάκη (1939-1944), «Ὁ ζωγράφος καί τό μοντέλο του» τοῦ Παύλου Σάμιου (γ. 1948) εἶναι μερικά ἀπό τά σχέδια καί τίς ὑδατογραφίες πού περιλαμβάνονται στόν κατάλογο τῆς δημοπρασίας.

Ἡ δημοπρασία θά πραγματοποιηθεῖ στίς 14 Μαρτίου (6μ.μ.), στό ξενοδοχεῖο «Athens Plaza» (πλατεῖα Συντάγματος), καί οἱ λαχνοί θά ἐξετάζονται ἕως τίς 13 Μαρτίου (10π.μ.-4μ.μ.) στά γραφεῖα τοῦ Οἴκου (Νεοφ. Δοῦκα 10, Κολωνάκι).